

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2012. május 10.(*)

„EUMSZ 63. cikk és EUMSZ 65. cikk – Átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (áékbv) – A külföldi illetőségű áékbv-k részére fizetett, forrásadó alá eső osztalékok és a belföldi illetőségű áékbv-k részére fizetett, forrásadó alá nem eső osztalékok közötti eltérő bánásmód – Annak szükségessége, hogy a nemzeti intézkedés tőke szabad mozgásával való összeegyeztethetőségének mérlegelése során figyelembe vegyék a befektetési jegy-tulajdonosok helyzetét – Hiány”

A C-338/11–C-347/11. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a tribunal administratif de Montreuil (Franciaország) a Bírósághoz 2011. július 4-én érkezett, 2011. július 1-jei határozataival terjesztett elő az előtte

a FIM Santander Top 25 Euro Fi nevében a **Santander Asset Management SGIIC SA** (C-338/11)

és

a **Directeur des résidents à l'étranger et des services généraux**

között,

valamint

a Cartera Mobiliaria SA SICAV nevében a **Santander Asset Management SGIIC SA** (C-339/11),

az Alltri Inka nevében a **Kapitalanlagegesellschaft mbH** (C-340/11),

a DBI-Fonds APT n°737 nevében az **Allianz Global Investors Kapitalanlagegesellschaft mbH** (C-341/11),

a **SICAV KBC Select Immo** (C-342/11),

az **SGSS Deutschland Kapitalanlagegesellschaft mbH** (C-343/11. sz),

az **International Values Series of the DFA Investment Trust Co.** (C-344/11),

a **Continental Small Co. Series of the DFA Investment Trust Co.** (C-345/11),

a **SICAV GA Fund B** (C?346/11),

az **AMB Generali Aktien Euroland** nevében a **Generali Investments Deutschland Kapitalanlagegesellschaft mbH** (C?347/11)

és

a **Ministre du Budget, des Comptes publics, de la Fonction publique et de la Réforme de l'État**

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök (előadó), J. Malenovský, G. Arestis, T. von Danwitz és D. Šváby bírák,

előtanácsnok: J. Mazák,

hivatalvezető: R. Fregé tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. február 16-ii tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a FIM Santander Top 25 Euro Fi nevében eljáró Santander Asset Management SGIIC SA képviseletében, valamint a Cartera Mobiliaria SA SICAV nevében eljáró Santander Asset Management SGIIC SA képviseletében C. Charpentier, N. Gelli, P. Van den Perre és C. Profitos avocats,
- az Alltri Inka nevében eljáró Kapitalanlagegesellschaft mbH képviseletében, továbbá az International Values Series of the DFA Investment Trust Co. és a Continental Small Co. Series of the DFA Investment Trust Co. képviseletében, valamint az AMB Generali Aktien Euroland nevében eljáró Generali Investments Deutschland Kapitalanlagegesellschaft mbH képviseletében Y. Robert és S. Lauratet avocats,
- a DBI-Fonds APT n°737 nevében eljáró Allianz Global Investors Kapitalanlagegesellschaft mbH képviseletében P. Schultze és A. Feger Rechtsanwälte,
- a SICAV KBC Select Immo képviseletében V. Louvel és S. Defert avocats,
- az SGSS Deutschland Kapitalanlagegesellschaft mbH képviseletében A. Lagarrigue és B. Hardeck avocats,
- a SICAV GA Fund B képviseletében P. Le Roux és L. Bogey avocats,
- a francia kormány képviseletében G. de Bergues és J.-S. Pilczer, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében C. Soulay és W. Roels, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a előtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a előtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következ?

Ítéletet

1 Az elzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUMSZ 63. cikk és az EUMSZ 65. cikk értelmezésére irányulnak.

2 E kérelmeket a külföldi illetőség?, átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (a továbbiakban: áékbv?k) és a francia adóhatóságok között az említett áékbv?k részére fizetett, belföldi eredet? osztalékokra kivetett forrásadó tárgyában folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették el?.

A nemzeti jogi háttér

3 A francia jogban az áékbv?k a változó alapt?ké? befektetési társaságokat (vabt) és a közös befektetési alapokat (kba) tömörítik. Az általános adókodekx 208. cikkének (1a. A.) bekezdése szerint a vabt?k a bejegyzett tevékenységeik keretében elért nyereségek vonatkozásában mentesülnek a társasági adó alól. Ami a kbá?kat illeti, azokra a közös tulajdonon alapuló jogállásuk következtében egyáltalán nem terjed ki a társasági adó hatálya.

4 Az általános adókodekx 119a. cikkének (2) bekezdése így rendelkezik:

„Az [osztalékok] után a 187. cikkben meghatározott mérték? forrásadót kell fizetni, amennyiben ezen osztalékokat olyan személyek részére fizetik, akiknek vagy amelyeknek az adóillet?sege vagy székhelye nem Franciaországban van [...]”

5 Az általános adókodekx 187. cikke szerint:

„(1) A 119a. cikkben szabályozott forrásadó mértéke:

[...]

– minden egyéb jövedelem esetében 25%.”

Az alapeljárások és az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdések

6 Az alapügyek felperesei olyan belga (a C?342/11. sz. és a C?346/11. sz. ügy), német (a C?340/11. sz., a C?341/11. sz., a C?343/11. sz. és a C?347/11. sz. ügy), spanyol (a C?338/11. sz. és a C?339/11. sz. ügy) és egyesült államokbeli (a C?344/11. sz. és a C?345/11. sz. ügy) áékbv?k, amelyek többek között francia társaságok részvényeibe fektetnek be, e jogcímen pedig osztalékokban részesülnek. Ezen osztalékokat az általános adókodekx 119a. cikkének (2) bekezdése és 187. cikkének (1) bekezdése alapján Franciaországban 25% mérték? forrásadó terheli.

7 A kérdést elterjeszt? bíróság úgy ítéli meg, hogy az alapügyekben irányadó nemzeti szabályozás eltér? adóügyi bánásmódot vezet be a külföldi illetőség? áékbv?k hátrányára, amennyiben az ilyen szervezetek részére fizetett francia eredet? osztalékokat forrásadó terheli, míg a belföldi illetőség? áékbv?k részére fizetett ugyanilyen eredet? osztalékok után nem kell forrásadót fizetni. Ez az eltér? bánásmód a kérdést elterjeszt? bíróság szerint a t?ke szabad mozgásának az EUMSZ 63. cikk értelmében vett korlátozását képezi, amely az EUMSZ 65. cikk alapján csak akkor engedhet? meg, ha az eltér? bánásmód olyan helyzetekre vonatkozik, amelyek objektíve nem hasonlíthatók össze, vagy ha a korlátozást közérdeken alapuló nyomós indok igazolja. A kérdést elterjeszt? bíróság szerint a helyzetek összehasonlíthatóságának mérlegelése

szempontjából alapvető jelentőség? az a kérdés, hogy az áékbv?k helyzete mellett a befektetésiigénytulajdonosok helyzetét is figyelembe kell-e venni.

8 A kérdést elterjesztő bíróság kifejti, hogy ha csak az áékbv?k helyzetét vennénk figyelembe, akkor azt kellene megállapítani, hogy azok objektíve összehasonlítható helyzetben vannak, függetlenül attól, hogy Franciaországban vagy valamely más tagállamban rendelkeznek illetéssel. Ebben az esetben az eltérő bánásmódot közérdeken alapuló nyomós indok alapján sem lehetne igazoltnak tekinteni.

9 Ezzel szemben abban az esetben, ha – figyelembe véve egyrészt az áékbv?k kizárólagos célját, amely arra irányul, hogy jogi személyiséggel nem feltétlenül rendelkező egyszeri közvetítőként befektessenek a befektetők javára, másrészt pedig azt a tényleges osztalékadóztatást, amely vagy közvetlenül a belföldi illetőségű áékbv?kre vonatkozó adószabályozásból, vagy közvetve a külföldi illetőségű áékbv?kkal szemben alkalmazott forrásadóból ered?en a befektetésiigénytulajdonosokat terheli, akár belföldi, akár pedig külföldi illetőségek – nem csupán az áékbv?k helyzetére, hanem a befektetésiigénytulajdonosok helyzetére is tekintettel kellene lenni, a forrásadó minden olyan esetben összeegyeztethetőnek bizonyulna a tőke szabad mozgásának elvével, amikor az alkalmazandó adószabályozás egészének tükrében a helyzetek objektíve nem hasonlíthatók össze, vagy amikor az eltérő bánásmódot az adóellenőrzések hatékonyságában megnyilvánuló, közérdeken alapuló nyomós indok igazolja.

10 Ilyen körülmények között a tribunal administratif de Montreuil felfüggesztette az eljárást, és elzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Az áékbv?k helyzete mellett a befektetésiigénytulajdonosok helyzetét is figyelembe kell-e venni?

2) Ha a válasz igenlő, akkor melyek azok a feltételek, amelyek mellett a vitatott forrásadó a tőke szabad mozgásának elvével összeegyeztethetőnek tekinthető?”

11 A Bíróság elnöke 2011. augusztus 4-i végzésével egyesítette a C-338/11–C-347/11. sz. ügyeket az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából.

Az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdésekről

12 Előjáróban pontosítani kell, hogy még ha az általános adókodekx 119a. cikkének (2) bekezdése és 187. cikke általános jelleggel alkalmazandó is mindazon személyekre, akiknek vagy amelyeknek az adóilletősége vagy lakóhelye nem Franciaországban van, az elterjesztett kérdések kizárólag az áékbv?ket az említett rendelkezések alkalmazásából ered?en megillető adóügyi bánásmódra vonatkoznak.

13 Kérdéseivel a kérdést elterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy az EUMSZ 63. cikket és az EUMSZ 65. cikket akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapügyekben irányadóhoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az áékbv?knek fizetett belföldi eredetű osztalékokat a kedvezményezett szervezet illetőségétől függ?en eltérő adóügyi bánásmódban részesíti. E bíróság különösen arra keresi a választ, hogy a belföldi illetőségű társaságok által a külföldi illetőségű áékbv?k részére fizetett osztalékok adóztatásával kapcsolatban annak eldöntése érdekében, hogy a tőke szabad mozgásának akadályozását képező eltérő bánásmód áll-e fenn, a helyzetek összehasonlítását csak a befektetési eszköz szintjén kell-e elvégezni, vagy pedig a befektetésiigénytulajdonosok helyzetét is figyelembe kell venni.

14 Ezzel kapcsolatban mindjárt az elején emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a közvetlen adók ugyan a tagállamok hatáskörébe tartoznak, ez utóbbiak azonban e hatáskörüket az uniós jog tiszteletben tartásával kötelesek gyakorolni (a C-344/02. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2004. március 4-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-2229. o.] 21. pontja, a C-155/09. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2011. január 20-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-65. o.] 39. pontja, valamint a C-10/10. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2011. június 16-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-5389. o.] 23. pontja).

15 Az állandó ítélkezési gyakorlatból következik az is, hogy az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésében tiltott, tőkemozgást korlátozó intézkedések azon intézkedéseket foglalják magukban, amelyek alkalmasak arra, hogy eltántorítsák a külföldi illetőségeket attól, hogy valamely tagállamban beruházásokat hajtsanak végre, illetve az említett tagállam illetőségével rendelkezket attól, hogy más tagállamokban hajtsanak végre beruházásokat (a C-370/05. sz. Festersen-ügyben 2007. január 25-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-1129. o.] 24. pontja, a C-101/05. sz. A-ügyben 2007. december 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-11531. o.] 40. pontja, valamint a C-436/08. és C-437/08. sz., Haribo Lakritzen Hans Riegel és Österreichische Salinen egyesített ügyekben 2011. február 10-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-305. o.] 50. pontja).

16 Azon kérdéssel kapcsolatban, hogy az alapügyekben irányadóhoz hasonló tagállami szabályozás a tőkemozgás korlátozásának minősül-e, emlékeztetni kell arra, hogy e szabályozás szerint a belföldi illetőségű társaságok által a külföldi illetőségű, akár más tagállamban, akár pedig harmadik országban székhellyel rendelkező áékbv-k részére fizetett osztalékokra forrásadó formájában 25% mértékű adóteher vonatkozik, míg az ilyen osztalékok után nem kell adót fizetni, amennyiben azokat belföldi illetőségű áékbv részére fizetik.

17 Az osztalékokra vonatkozó, az áékbv-k között az illetőségüketől függően így módon eltérő adóügyi bánásmód alkalmas arra, hogy eltántorítsa egyrészt a külföldi illetőségű áékbv-eket a Franciaországban székhellyel rendelkező társaságokba történő befektetéstől, másrészt pedig a franciaországi illetőségű befektetket a külföldi illetőségű áékbv-kben történő részesedésszerzéstől.

18 Ezért az említett szabályozás a tőke szabad mozgásának az EUMSZ 63. cikk által fűszabály szerint tiltott korlátozását képezi.

19 Meg kell azonban vizsgálni, hogy e korlátozás igazolható-e az EUM-Szerződés rendelkezései alapján.

20 Ennek érdekében emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint „[a]z [EUMSZ] 63. cikk rendelkezései nem érintik a tagállamoknak azt a jogát, hogy [...] alkalmazzák adójoguk azon vonatkozó rendelkezéseit, amelyek a lakóhely vagy a tőkebefektetés helye alapján az adózók között különbséget tesznek”.

21 E rendelkezést a tőke szabad mozgásának alapvető elvétől való eltérésként szigorúan kell értelmezni. Következésképpen e rendelkezés nem értelmezhető úgy, hogy minden olyan adójogszabály, amely az adózók között a lakóhely vagy a tőkebefektetés tagállama alapján különbséget tesz, automatikusan összeegyeztethető a Szerződéssel (lásd a C-11/07. sz., Eckelkamp és társai ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6845. o.] 57. pontját, a C-510/08. sz. Mattner-ügyben 2010. április 22-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-3553. o.] 32. pontját, valamint a fent hivatkozott Haribo Lakritzen Hans Riegel és Österreichische Salinen egyesített ügyekben hozott ítélet 56. pontját).

22 Ugyanis az említett rendelkezésben biztosított eltérést maga az EUMSZ 65. cikk (3)

bekezdése korlátozza, amely szerint az e cikk (1) bekezdésében említett nemzeti rendelkezések „nem szolgálhatnak a 63. cikkben meghatározott szabad t?kemozgásra és fizetési m?veletekre vonatkozó önkényes megkülönböztetés vagy rejtett korlátozás eszközéül”.

23 Az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének a) pontja által engedélyezett eltér? bánásmódot ily módon meg kell különböztetni az ugyanezen cikk (3) bekezdésében tiltott hátrányos megkülönböztetést?l. Márpedig az ítélkezési gyakorlatból következ?en ahhoz, hogy az alapügyekben irányadóhoz hasonló nemzeti adójogi szabályozást összeegyeztethet?nek lehessen tekinteni a Szerz?désnek a t?ke szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseivel, az szükséges, hogy az eltér? bánásmód objektíve össze nem hasonlítható helyzetekre vonatkozzon, vagy közérdeken alapuló nyomós indok alapján igazolható legyen (lásd a C?35/98. sz. Verkooijen?ügyben 2000. június 6?án hozott ítélet [EBHT 2000., I?4071. o.] 43. pontját, a C?319/02. sz. Manninen?ügyben 2004. szeptember 7?én hozott ítélet [EBHT 2004., I?7477. o.] 29. pontját, valamint a C?250/08. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2011. december 1?jén hozott ítélet [EBHT 2011., I?12341. o.] 51. pontját).

24 A helyzetek összehasonlíthatóságának mérlegelése érdekében a kérdést el?terjeszt? bíróság azt kérdezi, hogy az áékbv?k helyzete mellett a befektetésiigegy?tulajdonosok helyzetét is figyelembe kell?e venni.

25 A francia kormány ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy az áékbv?k nem a saját nevükben eljáró befektet?k, hanem a befektetésiigegy?tulajdonosaik érdekében eljáró kollektív befektetési eszközök. Mivel adóügyi szempontból az áékbv?k közrem?ködése semleges, az általuk kapott osztalék után nem kell adót fizetni. Figyelembe kell tehát venni a befektetésiigegy?tulajdonosok helyzetét is annak meghatározása érdekében, hogy a külföldi illet?ség? áékbv?knek fizetett osztalékok esetében alkalmazott, a belföldi illet?ség? áékbv?knek fizetett osztalékok esetében alkalmazottól eltér? bánásmód olyan helyzetekre vonatkozik?e, amelyek objektíve nem hasonlíthatók össze.

26 Ezen érvelésnek azonban nem lehet helyt adni.

27 Kétségtelen, hogy az egyes tagállamoknak kell az uniós jog tiszteletben tartásával kialakítaniuk a felosztott nyereség adóztatására vonatkozó rendszerüket. Ha azonban a nemzeti adójogi szabályozás a felosztott nyereség adóztatása kapcsán megkülönböztet? kritériumot állapít meg, a helyzetek összehasonlíthatóságának mérlegelését e kritérium figyelembevételével kell elvégezni (lásd ebben az értelemben a C?170/05. sz., Denkavit International és Denkavit France ügyben 2006. december 14?én hozott ítélet [EBHT 2006., I?11949. o.] 34. és 35. pontját; a C?303/07. sz., Aberdeen Property Fininvest Alpha ügyben 2009. június 18?án hozott ítélet [EBHT 2009., I?5145. o.] 51–54. pontját; a C?540/07. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2009. november 19?én hozott ítélet [EBHT 2009., I?10983. o.] 43. pontját, valamint a C?284/09. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2011. október 20?án hozott ítélet [EBHT 2011., I?9879. o.] 60. pontját).

28 Másfel?l csak a szóban forgó szabályozás által megállapított releváns megkülönböztet? kritériumokat kell figyelembe venni annak mérlegelése során, hogy az ilyen szabályozásból ered? eltér? bánásmód a helyzetek objektív eltérését tükrözi?e. Következésképpen, amennyiben valamely tagállam úgy dönt, hogy a belföldi illet?ség? társaságok által fizetett osztalékok adóztatásával kapcsolatos joghatóságát egyedül a kedvezményezett áékbv?k illet?sége alapján gyakorolja, akkor ezen áékbv?k befektetésiigegy?tulajdonosainak adóügyi helyzete irreleváns lesz annak mérlegelése szempontjából, hogy az említett szabályozás hátrányosan megkülönböztet? jelleg?e, vagy sem.

29 Az alapügyekben irányadó adójogi szabályozással kapcsolatban meg kell állapítani, hogy e

szabályozás az áékbv illetőségén alapuló megkülönböztető kritériumot határoz meg, amennyiben csak a külföldi illetőségű áékbv-ket kötelezi arra, hogy az általuk kapott osztalékok után forrásadót fizessenek.

30 Továbbá a belföldi illetőségű áékbv-k által kapott osztalékok adóztatásának mellőzése, valamint az említett osztalékoknak az ilyen áékbv-k befektetési jegy-tulajdonosai szintjén történő adóztatása közötti, a francia kormány által hivatkozott kapcsolat hiányzik. A belföldi illetőségű áékbv-k részére biztosított adómentesség ugyanis nem függ a felosztott jövedelmeknek az ilyen áékbv-k befektetési jegy-tulajdonosai szintjén történő adóztatásától.

31 Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy azon áékbv-k esetében, amelyek a kapott osztalékokat tőkésítik, az osztalékok semmi olyan újrafelosztására nem kerül sor, amelyet utóbb, a befektetési jegy-tulajdonosok szintjén adóztatni lehetne. Az alapügyekben irányadó nemzeti szabályozás így nem hoz létre semmilyen kapcsolatot az akár belföldi, akár külföldi illetőségű tőkésítő áékbv-k által kapott, belföldi eredetű osztalékok esetében alkalmazott adóügyi bánásmód, valamint az ilyen áékbv-k befektetési jegy-tulajdonosainak adóügyi helyzete között.

32 A vizsgált szabályozás azon áékbv-k esetében sem veszi figyelembe a befektetési jegy-tulajdonosaik adóügyi helyzetét, amelyek a kapott osztalékokat felosztják.

33 Ezzel összefüggésben meg kell állapítani, hogy a francia kormány érvelése azon a feltevésen alapul, mely szerint a belföldi illetőségű áékbv-k befektetési jegy-tulajdonosai maguk is Franciaországban rendelkeznek adóügyi illetőséggel, míg a külföldi illetőségű áékbv-k befektetési jegy-tulajdonosainak abban az államban van az adóügyi illetőségük, amelyben az érintett áékbv székhelye található. A Francia Köztársaság és az érintett tagállam vagy harmadik állam között a kettős adóztatás elkerülése érdekében megkötött kétoldalú egyezmények a francia kormány szerint így hasonló adóügyi bánásmódot biztosítanak a belföldi és a külföldi áékbv-k befektetési jegy-tulajdonosainak.

34 E feltevés azonban a benne foglalt általánosítás folytán pontatlan. Nem szokatlan ugyanis, hogy a Franciaországban illetőséggel nem rendelkező áékbv befektetési jegy-tulajdonosának adóügyi illetősége Franciaországban, illetve valamely franciaországi illetőségű áékbv befektetési jegy-tulajdonosának adóügyi illetősége más tagállamban vagy harmadik államban legyen.

35 Márpedig az alapügyekben irányadó szabályozásból következik, hogy a belföldi illetőségű felosztó áékbv-k részére fizetett, belföldi eredetű osztalékokra még abban az esetben is adómentesség vonatkozik, ha a Francia Köztársaság nem gyakorolja az adóztatási joghatóságát az ilyen áékbv által újra felosztott osztalékok vonatkozásában, így többek között akkor, ha ezen osztalékokat a más tagállamban vagy harmadik államban adóügyi illetőséggel rendelkező befektetési jegy-tulajdonosoknak fizetik ki.

36 Ellenben a külföldi illetőségű felosztó áékbv-k részére fizetett, belföldi eredetű osztalékok után 25% mértékű adót kell fizetni, függetlenül az ilyen áékbv-k befektetési jegy-tulajdonosainak adóügyi helyzetétől.

37 Ami az ilyen áékbv-k külföldi illetőségű befektetési jegy-tulajdonosait illeti, jóllehet a Francia Köztársaság és az érintett tagállam vagy harmadik állam között a kettős adóztatás elkerülése érdekében megkötött bizonyos kétoldalú egyezmények előírják, hogy az e befektetési jegy-tulajdonosok illetősége szerinti állam vegye figyelembe a Franciaországban kivetett forrásadót, ebből nem vezethető le, hogy az alapügyekben vitatott szabályozás figyelembe venné az említett befektetési jegy-tulajdonosok adóügyi helyzetét. Épp ellenkezőleg, az osztalékok vonatkozásában az áékbv-k szintjén Franciaországban alkalmazott adóügyi bánásmódot az ilyen

egyezmények értelmében a befektetésijegy-tulajdonosok illetése szerinti állam veszi figyelembe.

38 Még ha a külföldi illetés áékbv-k franciaországi illetés befektetésijegy-tulajdonosai vonatkozásában – mint azt a francia kormány állítja – olyan közigazgatási gyakorlat is létezik, amely bizonyos esetekben lehetővé teszi számukra, hogy a külföldi illetés áékbv szintjén kivetett forrásadó után adójóváírásban részesüljenek, ez nem változtat azon, hogy az alapügyekben irányadó szabályozás önmagában a külföldi illetés áékbv-k illetése okán – tehát az említett áékbv-k befektetésijegy-tulajdonosainak adóügyi helyzetétől függetlenül – írja elő az ezen áékbv-k részére fizetett, belföldi eredetű osztalékok után 25% mértékű adó fizetését.

39 Az e szabályozás által megállapított, egyedül az áékbv illetésén alapuló megkülönböztető kritériumra tekintettel egyedül a befektetési eszköz szintjén kell mérlegelni a helyzetek összehasonlíthatóságát annak eldöntése érdekében, hogy az említett szabályozás hátrányosan megkülönböztető jellegű-e, vagy sem.

40 E következtetést nem vonja kétségbe az, hogy a Bíróság a C-194/06. sz. Orange European Smallcap Fund ügyben 2008. május 28-án hozott, az áékbv-kre vonatkozó holland adószabályozással kapcsolatos ítéletében (EBHT 2008., I/3747. o.) figyelembe vette a természetes személy befektetésijegy-tulajdonosokra irányadó adószabályokat annak mérlegelése során, hogy az említett ügyben vizsgálthoz hasonló adószabályozás összeegyeztethető-e a tőke szabad mozgásával. Az említett adószabályozás ugyanis – ellentétben az alapügyekben irányadó szabályozással – az áékbv-k szintjén az adómentességet azon feltételnek rendelte alá, hogy e szervezetek összes nyereségét fel kell osztani a befektetésijegy-tulajdonosaik között, annak érdekében, hogy az e szervezeteken átmenő befektetési jövedelmek adóterhét közelítsék az egyének közvetlen befektetéseinek adóterhéhez (a fent hivatkozott Orange European Smallcap Fund ügyben hozott ítélet 8., 33. és 60. pontja). Ez utóbbi ügyben tehát a nemzeti jogalkotó a befektetésijegy-tulajdonosok adóügyi helyzetét tekintette az alkalmazandó adóügyi bánásmód megkülönböztető kritériumának.

41 Ezzel szemben az alapügyekben az alkalmazandó adóügyi bánásmódnak az irányadó nemzeti szabályozásban megállapított megkülönböztető kritériumát nem a befektetésijegy-tulajdonos adóügyi helyzete, hanem az áékbv jogállása képezi, aszerint hogy ez utóbbi belföldi illetésű-e, vagy sem.

42 Továbbá, mint azt a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, az alapügyekben irányadóhoz hasonló, a belföldi illetésű társaságok által fizetett osztalékok többszörös adóztatásának elkerülésére irányuló nemzeti szabályozás vonatkozásában a belföldi illetésű kedvezményezett áékbv helyzete hasonló a külföldi illetésű kedvezményezett áékbv helyzetéhez (lásd a fent hivatkozott Aberdeen Property Fininvest Alpha ügyben hozott ítélet 43. és 44. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 58. pontját).

43 El kell utasítani a francia kormány által előadott, a Bíróság C-282/07. sz. Truck Center ügyben 2008. december 22-én hozott ítéletének (EBHT 2008., I/10767. o.) 47. pontjára alapított azon érvet, mely szerint a belföldi illetésű áékbv-k és a külföldi illetésű áékbv-k közötti eltérő bánásmód csak azon helyzetek különbözését tükrözi, amelyekben az említett szervezetek az adó behajtását tekintve vannak. Ezzel összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy a fent hivatkozott Truck Center ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló eljárásban vizsgált nemzeti szabályozás mind a belföldi illetésű kedvezményezett társaságok, mind pedig a külföldi illetésű kedvezményezett társaságok szintjén egyaránt előírta bizonyos belföldi eredetű jövedelmek adóztatását. Az említett szabályozás kizárólag az adó beszedésének módját illetően tartalmazott a kedvezményezett társaság székhelyétől függően eltéréseket, amelyeket a belföldi

illetőség? társaságok és a külföldi illetőség? társaságok objektív helyzetének eltérése indokolt. Az alapügyekben irányadó szabályozás azonban nem szorítkozik arra, hogy a belföldi eredet? osztalékok kedvezményezettjének illetésége szerint eltér? adóbeszedési módokat írjon el?. Épp ellenkezőleg, az említett osztalékokat csak a külföldi illetőség? áékbv?k esetében adóztatja.

44 Következésképpen a releváns helyzet eltéréseivel nem igazolható a belföldi illetőség? és a külföldi illetőség? áékbv?k közötti eltér? bánásmód, amely el?bbieket az általuk kapott belföldi eredet? osztalékok vonatkozásában adómentességben részesülnek, míg az utóbbiaknak az ilyen osztalékok után forrásadót kell fizetniük.

45 Meg kell még vizsgálni, hogy az alapügyekben irányadóhoz hasonló nemzeti szabályozásból ered? korlátozást igazolja?e közérdeken alapuló nyomás indok (lásd a C?451/05. sz. ELISA?ügyben 2007. október 11?én hozott ítélet [EBHT 2007., I?8251. o.] 79. pontját; a fent hivatkozott Haribo Lakritzen Hans Riegel és Österreichische Salinen egyesített ügyekben hozott ítélet 63. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Belgium ügyben hozott ítélet 68. pontját).

46 A francia kormány a Bíróság el?tt különböz? igazolásokra hivatkozott, így a tagállamok között megosztott adóztatási joghatóság egyensúlyának meg?rzéséhez f?z?d? követelményre, az adóellen?rzések hatékonysága biztosításának szükségességére, valamint az alapügyekben vizsgált adószabályozás koherenciájának meg?rzésére. Ami különösen a t?kmozgás harmadik országokkal kapcsolatos korlátozásainak igazolását illeti, a francia kormány egyrészt abból a tételb?l indul ki, mely szerint e sajátos összefüggésben a szóban forgó szabályok szükségesek az adóellen?rzések hatékonyságának biztosításához, másrészt pedig az EUMSZ 64. cikk (1) bekezdéséb?l.

47 Emlékeztetni kell arra, hogy az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztása meg?rzésének szükségessége különösen akkor fogadható el, ha a szóban forgó rendszer olyan magatartások megakadályozására irányul, amelyek alkalmasak arra, hogy veszélyeztessék a tagállamnak a területén végzett tevékenységekre vonatkozó adóztatási joghatósága gyakorlását (lásd C?231/05. sz. Oy AA?ügyben 2007. július 18?án hozott ítélet [EBHT 2007., I?6373. o.] 54. pontját; a C?379/05. sz. Amurta?ügyben 2007. november 8?án hozott ítélet [EBHT 2007., I?9569. o.] 58. pontját; a fent hivatkozott Aberdeen Property Fininvest Alpha ügyben 66. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 77. pontját).

48 Mindazonáltal, ha valamely tagállam úgy döntött, hogy nem adóztatja a belföldi illetőség? kedvezményezett áékbv?k belföldi eredet? osztalékait, nem hivatkozhat a tagállamok között megosztott adóztatási joghatóság egyensúlyának meg?rzéséhez f?z?d? követelményre a külföldi illetőség? kedvezményezett áékbv?k ilyen jövedelmei adóztatásának igazolása érdekében (lásd a fent hivatkozott Amurta?ügyben hozott ítélet 59. pontját; a fent hivatkozott Aberdeen Property Fininvest Alpha ügyben hozott ítélet 67. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 78. pontját).

49 Az alapügyekben irányadó nemzeti szabályozás az adóellen?rzések hatékonysága biztosításának szükségességével sem igazolható. Mint azt ugyanis egyébként a kérdést el?terjeszt? bíróság is megjegyzi, az adóellen?rzések hatékonysága nem igazolhatja azt az adóztatást, amely kizárólag és kifejezetten a külföldi illetőség?eket terheli.

50 Ami a francia adószabályozás koherenciájának meg?rzésével kapcsolatos érvet illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már kimondta, hogy az ilyen koherencia meg?rzésének szükségessége igazolhat olyan szabályozást, amely az alapvet? szabadságok korlátozásával járhat (lásd a C?204/90. sz. Bachmann?ügyben 1992. január 28?án hozott ítélet [EBHT 1992.,

1249. o.] 21. pontját, a C-157/07. sz., *Krankenheim Ruhesitz am Wannsee/Seniorenheimstatt* ügyben 2008. október 23-án hozott ítélet [EBHT 2008., 128061. o.] 43. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Belgium ügyben hozott ítélet 70. pontját).

51 Az ilyen igazolásra alapított érv helytállóságához ugyanakkor az állandó ítélkezési gyakorlat szerint szükséges, hogy közvetlen kapcsolat legyen megállapítható az adott adóelőny és az ezen előnynek valamely meghatározott adóteherrel történő kiegyenlítése között (a fent hivatkozott Bizottság kontra Belgium ügyben hozott ítélet 71. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), és e kapcsolat közvetlen jellegét a szóban forgó szabályozás által követett célra tekintettel kell megállapítani (a C-418/07. sz. *Papillon*-ügyben 2008. november 27-én hozott ítélet [EBHT 2008., 128947. o.] 44. pontja, valamint a fent hivatkozott *Aberdeen Property Fininvest Alpha* ügyben hozott ítélet 72. pontja).

52 Márpedig, mint az a jelen ítélet 30. pontjából kiderül, az osztalékok forrásadó alóli mentesítése nem függ attól a feltételtől, hogy az érintett áékbv-nek az általa kapott osztalékokat tovább kellene osztania, valamint hogy ezen osztalékoknak az említett áékbv befektetési jegy-tulajdonosai szintjén történő adóztatásának lehetővé kellene tennie a forrásadó alóli mentesség kiegyenlítését.

53 Következésképpen a belföldi illetőségű áékbv által kapott, belföldi eredetű osztalékok forrásadó alóli mentesítése és ezen osztalékoknak az említett áékbv befektetési jegy-tulajdonosainak jövedelmeként történő adóztatása között nem áll fenn a jelen ítélet 51. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett közvetlen kapcsolat.

54 Végül, ami különösen a tőkemozgás harmadik országokkal kapcsolatos korlátozásainak igazolását illeti, meg kell állapítani egyrészt, hogy a francia kormány annak állítására szorítkozott, hogy az ilyen tőkemozgások keretében és a kölcsönös igazgatási jogsegélyről rendelkező adóügyi egyezmények hiányában a vitatott korlátozásokat igazolnia kell azon körülménynek, hogy biztosítani kell az adóellenőrzések hatékonyságát. Kétségtelen, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az ilyen tőkemozgásoknak a tagállamok közötti kapcsolatokhoz képest más a jogi háttere (a fent hivatkozott A-ügyben hozott ítélet 60. pontja). Ezzel összefüggésben viszont elegendő megállapítani, hogy a francia kormány nem terjesztett elő olyan bizonyítékokat, amelyek alátámasztanák, hogy az adóellenőrzések hatékonysága milyen indokok alapján igazolná az olyan adóztatást, amely kizárólag és kifejezetten a külföldi illetőségű áékbv-eket terheli. Másrészt, mivel az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek nem az EUMSZ 64. cikk (1) bekezdésének értelmezésére vonatkoznak, nem kell megvizsgálni, hogy a harmadik országokba irányuló vagy onnan származó tőkemozgásoknak az alapügyben irányadóhoz hasonló nemzeti szabályozásból eredő korlátozása e rendelkezés alapján igazolható-e.

55 E megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 63. cikket és az EUMSZ 65. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a belföldi eredetű osztalékok forrásadó formájában történő adóztatását írja elő abban az esetben, ha ezen osztalékokat más tagállamban illetőséggel rendelkező áékbv-k részére fizetik, míg az ilyen osztalékokra adómentesség vonatkozik azon áékbv-k esetében, amelyek az előbbi államban rendelkeznek illetőséggel.

A jelen ítélet időbeli hatályáról

56 A francia kormány szóbeli észrevételeiben kérte, hogy a Bíróság korlátozza a jelen ítélet időbeli hatályát, amennyiben azt állapítaná meg, hogy az alapügyekben irányadóhoz hasonló nemzeti szabályozás összeegyeztethetetlen az EUMSZ 63. cikkel és az EUMSZ 65. cikkel.

57 Kérelme alátámasztására a hivatkozott kormány egyrészt felhívta a Bíróság figyelmét arra,

hogya a fenti megállapítást kimondó ítélet végzetes pénzügyi következményekkel járna. Másrészt eladta, hogy az Európai Bizottság és más tagállamok magatartására tekintettel a Francia Köztársaság úgy vélhette, hogy az alapügyekben irányadó szabályozás összeegyeztethető az uniós joggal.

58 Ebben a tekintetben fel kell idézni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon értelmezés, amelyet a Bíróság valamely uniós jogszabály kapcsán fejt ki az EUMSZ 267. cikkben rá ruházott hatáskör gyakorlása során, megmagyarázza és pontosítja e szabály hatályát és jelentőségét, amely szerint azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és alkalmazni kell, illetőleg értelmezni és alkalmazni kellett volna. Ebből következik, hogy az így értelmezett szabályt a bíróság alkalmazhatja és alkalmaznia kell az értelmezés iránti kérelemről határozó ítélet elütte keletkezett és létrejött jogviszonyokkal kapcsolatban, ha egyebekben adottak a feltételek az említett szabály alkalmazásával kapcsolatos pernek a hatáskörrel rendelkező bíróság elütti megindításához (lásd különösen a C-347/00. sz. Barreira Pérez ügyben 2002 október 3-án hozott ítélet [EBHT 1995., I-8191. o.] 44. pontját; a C-453/02. és C-462/02. sz., Linneweber és Akritidis egyesített ügyekben 2005. február 17-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-1131. o.] 41. pontját, valamint a C-292/04. sz., Meilicke és társai ügyben 2007. március 6-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-1835. o.] 34. pontját).

59 A Bíróság csak kivételesen, az uniós jogrendhez szorosan hozzátartozó jogbiztonság általános elvének alkalmazása útján korlátozhatja bármely érdekelt azon lehetőségét, hogy a jóhiszeműen létrejött jogviszonyok vitatása céljából a Bíróság által értelmezett rendelkezésre hivatkozzék. A Bíróság az érdekeltek jóhiszeműségére és a súlyos zavarok kockázatának fennállására vonatkozó két alapvető feltétel teljesülése esetén dönthet e korlátozásról (lásd különösen a C-402/03. sz., Skov és Bilka ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-199. o.] 51. pontját, valamint a C-2/09. sz. Kalinchev-ügyben 2010. június 3-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-4939. o.] 50. pontját).

60 Konkrétabban a Bíróság ezt a megoldást csak világosan meghatározott körülmények között alkalmazta, abban az esetben, amikor az érvényes és hatályos szabályozás alapján jóhiszeműen létrejött jogviszonyok magas száma miatt súlyos gazdasági következmények felmerülésének kockázata állt fenn, és úgy tűnt, hogy a magánszemélyeket és a nemzeti hatóságokat az uniós rendelkezések hatályát illető objektív és jelentős bizonytalanság az uniós szabályozásnak meg nem felelő magatartásra indította, és amely bizonytalansághoz esetleg maguk a tagállamok vagy a Bizottság magatartása is hozzájárult (lásd különösen a C-423/04. sz. Richards-ügyben 2006. április 27-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-3585. o.] 42. pontját és a fent hivatkozott Kalinchev-ügyben hozott ítélet 51. pontját).

61 Ami a francia kormány által az uniós rendelkezések hatályát illető objektív és jelentős bizonytalanságra alapított érvet illeti, e kormány nem jelölte meg pontosan, hogy a Bizottság és a többi tagállam által tanúsított magatartás mennyiben járult hozzá e bizonytalansághoz. Mindenesetre az alapügyekben nem állapítható meg az uniós rendelkezések hatályát illető objektív és jelentős bizonytalanság. A Bíróságnak a jelen ítélet 27. pontjában hivatkozott állandó ítélkezési gyakorlatából következik ugyanis, hogy az alapügyekben irányadóhoz hasonló szabályozás EUMSZ 63. cikkel és EUMSZ 65. cikkel való összeegyeztethetőségének meghatározása érdekében a helyzetek összehasonlítását azon a szinten kell elvégezni, amelyet maga a tagállam választott, a jelen esetben az áékbv-k szintjén. Másfelől, mint azt a kérdést előterjesztő bíróság is megállapítja, az alapügyekben irányadóhoz hasonló szabályozás EUMSZ 63. cikkel és EUMSZ 65. cikkel való összeegyeztethetőségének mérlegelése nem vet fel semmilyen különös problémát, ha a helyzetek mérlegelését az áékbv-k szintjén kell elvégezni.

62 A francia kormány által megfogalmazott, a Bíróság jelen ítéletéből eredő jelentős

költségvetési kihatásokkal kapcsolatos hivatkozást illetően emlékeztetni kell arra, hogy állandó ítélkezési gyakorlat, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyomán hozott ítélet alapján valamely tagállamot érintő pénzügyi következmények önmagukban nem indokolják az ítélet joghatásainak időbeli korlátozását (a C-184/99. sz. Grzelczyk-ügyben 2001. szeptember 20-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-6193. o.] 52. pontja, a C-209/03. sz. Bidar-ügyben 2005. március 15-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2119. o.] 68. pontja és a fent hivatkozott Kalinchev-ügyben hozott ítélet 52. pontja). Márpedig a jelen esetben a Francia Köztársaság, amely a jelen ítélet időbeli hatályának korlátozását csak a tárgyaláson kérte, e tárgyalás alkalmával nem szolgáltat olyan adatokkal, amelyek lehetővé tennék a Bíróság számára annak mérlegelését, hogy a Francia Köztársaságnak valóban súlyos gazdasági következmények kockázatával kell-e számolnia.

63 Az eddigi megfontolásokból következik, hogy a jelen ítélet időbeli hatályát nem szükséges korlátozni.

A költségekről

64 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 63. cikket és az EUMSZ 65. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a belföldi eredetű osztalékok forrásadó formájában történő adóztatását írja elő abban az esetben, ha ezen osztalékokat más tagállamban illetéssel rendelkező, átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások részére fizetik, míg az ilyen osztalékokra adómentesség vonatkozik azon átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások esetében, amelyek az előbbi államban rendelkeznek illetéssel.

Aláírások

* Az eljárás nyelve: francia.